

Jaarverslag schooljaar 2023/2024

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

1. Inleiding

Schooljaar 2023/2024 was een erg positief en succesvol jaar om meerdere redenen: we hebben een record aantal trainingen gegeven (ook op het vmbo en mbo hebben we onze gestelde doelen ruim behaald) en we hebben verschillende keren de landelijke media gehaald met onze debattoernooien. Tot slot mochten we veel nieuwe projecten en nieuwe scholen toevoegen aan ons netwerk. Maar er zijn ook lessen geleerd die we meenemen naar komend schooljaar. Zo hadden we voor het NK Debatteren mbo een pilot uitgedacht met twee regionale toernooidagen. Op die manier dachten we meer naar de studenten toe te komen en de drempel om aan het toernooi mee te doen te verlagen. Dit is niet goed van de grond gekomen en uiteindelijk is er alsnog één landelijke toernooidag voor studenten georganiseerd.

Ook dit schooljaar hebben we de samenwerking met het SKB (Samenwerkingsverband Kansengelijkheid en Burgerschapsonderwijs) opgezocht. Zo hebben we gezamenlijk invulling gegeven aan burgerschapsonderwijs op een aantal scholen, hebben we de kennisdeling onderling doorgezet en zijn we samen opgetrokken in gesprekken met politiek en fondsen. Dit met succes, want de Nationale Postcode Loterij gaat ons de komende twee schooljaren als samenwerkingsverband steunen. Verder is er tijdens de Week van de Gelijke Kansen een mooi event georganiseerd in Madurodam waar we komend schooljaar een vervolg aan geven. We weten elkaar steeds beter te vinden en er zijn mooie samenwerkingen tot stand gekomen. Volgend schooljaar gaan een aantal nieuwe projecten van start op het primair- en voortgezet onderwijs in samenwerking met SKB partners.

Onze activiteiten kunnen we mogelijk maken dankzij de inzet en steun van onze trainers, vrijwillige juryleden, gastlocaties voor de toernooien, alle docenten en leerkrachten met wie we dagelijks met plezier samenwerken en natuurlijk dankzij onze partners die al onze activiteiten financieel mogelijk hebben gemaakt. We kijken met veel vertrouwen naar de toekomst en gaan vol energie en passie door met werken aan onze missie. Zo zorgen we er ook komend jaar voor dat steeds meer kinderen en jongeren overtuigender durven spreken, zorgvuldiger leren luisteren en nieuwsgierig blijven naar de ideeën van anderen!

BEREIKCIJFERS 2023-2024

STICHTING NEDERLANDS DEBAT INSTITUUT

12.800 jongeren

debatteerden tijdens een debattraining, -dag of -toernooi.

236 docenten

ontvingen een training om met debat in de klas aan de slag te gaan.

90 vrijwilligers

hielpen als jurylid debaters te groeien tijdens een debattoernooi.

15 trainers

gaven 370 debattrainingen door heel Nederland.

10 partners

werkten met ons samen om onze missie te verwezenlijken.

7 landelijke debattoernooien

waar jongeren uit heel Nederland samen kwamen om te debatteren over actuele maatschappelijke thema's.

2. Onze organisatie

Vanaf de oprichting van het Nederlands Debat Instituut in 1998 is het ons streven geweest om de kennis over goed spreken, luisteren en argumenteren in Nederland te verbeteren. De beste plek om dat te doen is op school. Vandaar dat wij vanaf de eerste dag van ons bestaan actief zijn binnen het onderwijs. Het animo van deelnemende scholen groeide met het jaar en er kwam een cultuurverandering in het onderwijs: meer en meer scholen gingen deelnemen aan debatactiviteiten. Het NK Debatteren voor Scholieren groeide uit tot de oudste en grootste scholierencompetitie van Nederland.

In 2013 zijn de onderwijsactiviteiten ondergebracht in een stichting. Zo kunnen we met behulp van fondsen en andere partners op steeds grotere schaal debatactiviteiten in het onderwijs organiseren. Met onze eigen activiteiten en de ondersteuning van docenten die zelfstandig met debat aan de slag willen, dragen we inmiddels bij aan debatonderwijs voor tienduizenden jongeren per jaar. Stichting Nederlands Debat Instituut heeft het ANBI-keurmerk.

In schooljaar 2023/2024 werd de laatste hand gelegd aan een impactonderzoek. Gedurende twee schooljaren is er onderzocht wat onze activiteiten teweegbrengen en wat leerlingen en studenten hiervan meenemen in hun dagelijks leven. Door middel van interviews en focusgroepen is bij zowel leerlingen, studenten als docenten uitgevraagd hoe zij naar debatteren kijken en wat ze hiervan leren. Op basis van deze bevindingen is een Theory of Change ontwikkeld. In schooljaar 2024/2025 zullen we deze publiceren. Onze evaluaties zullen we aanpassen om nog beter uit te kunnen vragen wat onze activiteiten, zowel op korte als op lange(re) termijn, bijdragen en om meer input van verschillende doelgroepen te verzamelen. Zo brengen we onze impact steeds beter in kaart.

Onze missie

Jongeren overtuigender leren spreken, zorgvuldiger leren luisteren en nieuwsgierig maken naar de ideeën van anderen! Deze missie verwezenlijken wij door het organiseren van landelijke debattoernooien, het geven van debattrainingen in de klas, het verzorgen van nascholing aan docenten en het ontwikkelen van lesmateriaal. We werken op honderden scholen in het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. In onze statuten hebben we dit doel beschreven als 'het bevorderen van de retorica en debat binnen alle lagen van het Nederlandse onderwijs, alsmede al hetgeen daartoe in de ruimste zin bevorderlijk kan zijn.'

Interne organisatie

Het bestuur van onze stichting werd dit schooljaar gevormd door Roderik van Grieken (voorzitter), Else van Nieuwkerk (secretaris), Marieke Kopinsky (penningmeester) en Pieter Idenburg (algemeen bestuurslid). Deze bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden, behalve een vergoeding voor gemaakte onkosten. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van de stichting, maar heeft de dagelijkse uitvoering hiervan uitbesteed aan het team op kantoor onder leiding van directeur Josje van der Meer. Medewerkers van de stichting ontvangen een bij de sector passend salaris dat is gebaseerd op een intern ontwikkeld functiehuis. De administratie is in handen van een controller en de jaarrekening wordt jaarlijks gecontroleerd door Meester & Kuiper Accountants.

Partners

Onze stichting heeft een aantal partners die onze activiteiten ondersteunen. Zo zijn het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Defensie aan ons verbonden als themapartner. Ieder jaar kiezen we een aantal maatschappelijke thema's uit om centraal te

stellen tijdens onze debatactiviteiten. Deze ministeries leveren inhoudelijke input voor de stellingen die we gebruiken tijdens onze debatactiviteiten en ondersteunen onze activiteiten met een financiële bijdrage. Ook het Vfonds was dit schooljaar een themapartner.

Daarnaast zijn er meerdere private fondsen die onze activiteiten ondersteunen. Dit waren afgelopen schooljaar Adessium Foundation, VSBfonds, Nederlands Debat Instituut B.V., Lerak Foundation, Het Cultuurfonds, Stichting Zonnige Jeugd en Stichting Boschuyzen. Tot slot werken we samen met meerdere inhoudelijke partners zoals Zwijsen, die ons helpen met het vergroten van ons bereik en het bereiken van onze doelstellingen.

De debatmethode

‘Leren debatteren’ betekent dat leerlingen en studenten een discussie voeren onder heldere regels. Zij proberen daarbij niet elkaar te overtuigen, maar een derde partij: de jury. Net als in de Tweede Kamer verloopt het woord via de voorzitter, een rol die vaak is weggelegd voor de docent. Bij onze debatten vertegenwoordigen leerlingen niet hun eigen mening, maar krijgen zij een standpunt toebedeeld – namelijk voor of tegen. Daardoor verschuiven we het accent in de klas naar ‘wat vind jij’ naar ‘wat is het juiste om te doen’. De wereld blijkt dan niet zo zwart-wit als vooraf werd gedacht.

Het standpunt voor of tegen wordt verrat in een debatstelling, zoals ‘Als een moeder na de bevalling weer gaat werken moet de partner drie maanden thuisblijven’ of ‘Het Noordpoolgebied moet een officieel natuurreserveaat worden’. Vervolgens krijgen leerlingen de gelegenheid om voor- en tegenargumenten aan te dragen. In de debatvorm werken leerlingen in teams van vier of vijf samen om de jury te overtuigen. Er is één team dat de positie van de voorstanders en één team dat de positie van de tegenstanders beargumenteert. De jury bepaalt vervolgens wie het debat het beste heeft gevoerd. De jury let daarbij op drie zaken: presentatie, argumentatie en samenwerking.

Effectieve methode

De debatmethode is een intensieve en bij uitstek effectieve lesmethode. Het succes van de debatmethode wordt allereerst veroorzaakt door het actieve karakter van de methode: doordat jongeren zelf moeten spreken, luisteren, bevragen, onderzoeken en samenvatten, maken zij zich de stof echt eigen. Ten tweede komt het door het spelelement: leerlingen zijn extra gemotiveerd, omdat ze met hun team het debat kunnen winnen of verliezen – daardoor willen zij zich heel goed voorbereiden. Bovendien is het snel zichtbaar dat een leerling er gaandeweg beter in wordt; de leercurve is steil en dat zorgt ervoor dat leerlingen steeds beter willen worden. Tot slot is de methode erg geliefd bij scholieren: zij zijn zélf aan het woord in plaats van hun docent en bespreken een onderwerp met leeftijdsgenoten in plaats van een buitenstaander. Dat maakt dat zij ongemerkt en spelenderwijs elkaar meer leren over het onderwerp.

De methode onderzocht

Door te leren debatteren, bevorderen we taalvaardigheid en vergroten we de bewustwording over maatschappelijke thema's bij jongeren. Dat debatonderwijs hieraan bijdraagt, wordt onder meer ondersteund door een internationale metastudie naar de effectiviteit en de meerwaarde van de debatmethode. Dit onderzoek heeft de resultaten van 51 onderzoeken samengevat en daaruit blijkt dat leren debatteren zorgt voor een hele rits noodzakelijke vaardigheden: betere communicatieve vaardigheden (zoals spreken, luisteren, samenvatten, reageren), verbeterde schoolprestaties, meer zelfvertrouwen, de moed om je ideeën te uiten en meer kritische denkvaardigheden (zoals argumentatie ontleden, aannames herkennen, principes wegen).

3. Activiteiten 2023/2024

Ook afgelopen schooljaar verspreidden we de debatmethode op scholen door vier type activiteiten te organiseren: we organiseerden landelijke debattoernooien, gaven debattrainingen in de klas, verzorgden nascholing voor docenten en ontwikkelden lesmateriaal.

Landelijke debattoernooien

De landelijke debattoernooien zijn het uithangbord van onze organisatie. Het is het moment waarop alle debatfans van Nederland bij elkaar komen. Deze landelijke kampioenschappen worden ieder jaar voor elke onderwijslaag georganiseerd (behalve voor het basisonderwijs). Tientallen debatteams strijden op een toernooidag in meerdere debatrondes tegen elkaar. De school met de meeste punten mag zich een jaar lang Nederlands Debatkampioen noemen. Aan het NK Debatteren havo/vwo namen 82 teams deel, aan het NK Debatteren mbo 8 teams, aan het NK Debatteren vmbo 22 teams en aan het NK Debatteren havo/vwo onderbouw 30 teams. In het jaarplan voor schooljaar 2023/2024 beschreven we de pilot van twee regionale mbo-toernooidagen, om zo meer naar de studenten toe te komen. Onze hoop was daarmee de drempel voor deelname te verlagen en meer deelnemers te trekken. De dagen stonden gepland in Leeuwarden en in Breda. Uiteindelijk is de dag in Leeuwarden geschrapt wegens te weinig animo voor dit event in het noorden van het land en is er alsnog één landelijke toernooidag van gemaakt – in Breda.

Helaas zijn de gestelde doelen voor de toernooien niet behaald dit schooljaar, maar we hebben goede hoop dat deze aantallen komend schooljaar verder aantrekken. Er is na corona een stijgende lijn te zien en het aantal trainingen dat we hebben gegeven is flink toegenomen. We hopen dat hiermee het animo voor toernooideelname ook stijgt. Vaak wordt er eerst aan trainingen deelgenomen, voordat een toernooi wordt bezocht. Daarnaast bieden we komend schooljaar gratis voorbereidende toernooitrainingen aan voor het vmbo en mbo.

Debattoernooien	Doel	Resultaat
Onderbouw	40	30
Vmbo	40	22
Havo/vwo	100	82
Mbo	15	8
	195	142

Trainingen

Trainingen in de klas zijn een laagdrempelig instrument om leerlingen, studenten en docenten te enthousiasmeren voor de debatmethode. Deze trainingen worden gegeven door jonge, enthousiaste en ervaren trainers en bestaan uit een korte uitleg en veel debatteren. Het doel is dat elke leerling actief meedoet en het plezier van debatteren ervaart. We werken daarom met uitdagende oefeningen en daaraan gekoppeld de theorie. Voor docenten die zelf aan de slag willen met debatteren in de klas geven we docententrainingen. De basistraining bestaat uit theorie en oefeningen in verschillende werkvormen. Na afloop krijgen docenten hand-outs van de training mee, plus lesmateriaal voor vijf uitgewerkte debatlessen waarmee zij direct zelf aan de slag kunnen. Daarnaast hebben we ook twee verdiepingsmodules ontwikkeld, waarmee docenten zich kunnen specialiseren in Examineren & beoordelen of Argumenteren & structureren.

We zijn zeer tevreden over het grote aantal trainingen in de klas die we het afgelopen jaar hebben gegeven op de basisschool, het voortgezet onderwijs en het mbo. Zeker bij de voor ons belangrijke vmbo- en mbo-doelgroep hebben we een grote groei bereikt. We hebben afgelopen jaar 370 trainingen in de klas gegeven, waarbij onze doelstelling was om 285 klassen te trainen. Dat zijn resultaten boven verwachting! Ook hebben we afgelopen schooljaar 236 docenten mogen trainen, waarbij onze doelstelling 216 docenten was. Het trainen van vmbo-docenten is, ten opzichte van de gestelde doelen, wel achter gebleven helaas. We hebben de afgelopen jaren een aantal trajecten gehad waarin vmbo-docenten van een aantal scholen zijn getraind en getrainde docenten komen vervolgens niet elk schooljaar terug (waar je wel elk schooljaar opnieuw de 3 havo-klas een training kan geven). We hebben het doel voor schooljaar 2023/2024 dan ook te positief ingestoken en omdat er hier geen sprake is van herhaalprojecten, bleek dit doel ook echt te ambitieus.

We zijn voorzichtig met conclusies trekken voor volgend schooljaar. Maar de toename in het aantal trainingen stemt ons hoopvol, want met trainingen wordt gestart met debat in de klas. Het is, hopelijk, een opmaat naar meer trainingen én meer deelnemers aan de toernooien.

Trainingen in de klas	Doel	Resultaat
Basis	10	38
Vmbo	55	69
Havo/vwo	170	185
Mbo	50	78
	285	370

Getrainde docenten	Doel	Resultaat
Basis	24	77
Vmbo	80	35
Havo/vwo	80	68
Mbo	32	56
	216	236

Lesmateriaal

De grondstof voor bovenstaande activiteiten is ons lesmateriaal. Dit materiaal gebruiken we in de docententrainingen, debattrainingen en de debattoernooien om de duurzaamheid van deze activiteiten te bevorderen. Ook zorgen we er zo voor dat docenten zelfstandig aan de slag kunnen met de debatmethode. We brengen gratis lesmateriaal uit via onze website, versturen periodiek een online mailing met lestips en stellingen en zetten content op ons YouTube-kanaal.

We hebben afgelopen jaar bijna 93.000 YouTube views gehad. De doelstelling van 100.000 hebben we daarmee helaas net niet gehaald. De doelstelling op onze mailings hebben we ook niet gehaald: 6.599 abonnees van de gehoopte 7.000. We kwamen erachter dat er veel dubbele en oude contactgegevens op onze abonneelijst stonden, deze zijn verwijderd, waardoor het resultaat lager is uitgevallen dan verwacht. Meer dan 58.000 bezoekers wisten onze lesmateriaalpagina op de website te vinden. Aangezien we niet weten van welke onderwijslaag docenten komen die onze site bezoeken of onze YouTube video's bekijken zijn deze doelstellingen niet per onderwijslaag uit te splitsen.

Lesmateriaal	Doel	Resultaat
YouTube views	100.000	92.981
Abonnees mailings	7.000	6.599
Lesmateriaal site	75.000	58.159

Overige activiteiten

Naast onze reguliere activiteiten hebben we afgelopen jaar nog meer jongeren bereikt in de volgende speciale projecten:

- Het Amsterdams Basisschool Debattoernooi, georganiseerd in samenwerking met SKC (Stichting voor Kennis en sociale Cohesie);
- Het Verkiezingsdebat op het Mendelcollege waarbij 300 leerlingen aanwezig waren;
- De jongerendebatten over ontwikkelingssamenwerking in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken, hieraan deden zeven scholen uit regio Zuid-Holland mee;
- Het PIEK (Politiek In Elke Klas) project. Dit project lichten wij graag uit, omdat dit tot stand is gekomen dankzij de steun van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Met hun financiële hulp hebben we voor het tweede jaar op rij een klas van mavo, havo en vwo-leerlingen uit jaar 4 mogen trainen. Zij gingen met elkaar in gesprek over politieke vraagstukken, ontwikkelden samen nieuwe perspectieven en raakten zo politiek bewust en betrokken. Ze hebben politieke instellingen bezocht en ontwikkelden tijdens onze bijeenkomsten vaardigheden die passen bij een dialoogdemocratie. Denk aan luisteren, kritisch denken en het perspectief van een ander innemen. Tot slot hebben we een 'PIEK handleiding' ontwikkeld, zodat docenten dit project zelf kunnen opzetten op hun school en weten op welke kerndoelen van het burgerschapsonderwijs dit project aansluit.

4. Financieel overzicht

Naast de bijdrages van scholen ontvingen we afgelopen jaar financiële ondersteuning van onze al eerdergenoemde themapartners en onze missiepartners. Aan de inkomstenkant zijn er minder partnergelden binnengekomen dan begroot en is de opbrengst uit de toernooien en de docententrainingen lager dan verwacht. De post Werk in opdracht is wel groter door de hierboven genoemde gedane projecten. Aan de uitgavenkant zijn verschillende posten ook lager uitgevallen dan begroot, bijvoorbeeld de kosten voor de toernooien. Hoewel de totale inkomsten lager waren dan begroot, waren de totale uitgaven ook lager en resulteert dit in het afsluiten van schooljaar 2023/2024 met een plus van ruim €9.000,-.

	<i>Begroot</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Realisatie</i>
	23-24	23-24	22-23
BATEN			
Subsidies	75.000	175.000	75.000
Partners	482.800	310.000	330.000
Giften in natura	88.900	73.220	73.261
Inschrijfgeld toernooien	29.400	23.225	22.825
Trainingen in de klas	91.800	116.219	103.170
Docententrainingen	27.000	22.650	23.400
Overige activiteiten op school	18.500	26.200	27.023
Reiskosten	13.300	16.575	15.600
Werk in opdracht	20.000	30.580	53.761
	846.700	793.669	724.040
LASTEN			
Uitgaven aan activiteiten			
Materiaal toernooien	26.600	28.331	20.740
Lasten in natura	88.900	73.220	73.261
Kosten trainingen in de klas	15.800	11.784	15.262
Kosten docententrainingen	1.500	7.515	1.236
Lesmateriaal thema	2.200	127	2.267
Materiaal communicatie & publiciteit	25.400	25.971	15.066
Materiaal werk in opdracht	5.000	580	2.962
Totaal uitgaven aan activiteiten	165.400	147.528	130.794
Besteed aan uren/personeelskosten			
Toernooien	133.200	124.447	106.488
Trainingen in de klas	136.600	201.033	165.568
Docententrainingen	54.500	35.372	28.527
Lesmateriaal	64.100	27.516	33.032
Communicatie & publiciteit	87.600	59.302	58.142
Werk in opdracht	19.100	13.416	21.207
Indirecte uren	88.600	107.244	84.418
Totaal personeelskosten	583.700	568.330	497.382
Overheadkosten	77.600	68.339	60.762
Totaal baten	846.700	793.669	724.040
Totaal lasten	826.700	784.197	688.938
Resultaat	20.000	9.472	35.102

argumenteren · burgerschap · debatteren · democratische vaardigheden · docenten · jongeren
 · juryleden · impact · inleven · kritisch denken · lesmateriaal · luisteren · maatschappelijk ·

woorden van dit jaar

meningsvorming · nationale kampioenschappen · nieuwsgierig · onderwijs · presenteren ·
 respect · samenwerken · sfeer · spreken · stellingen · talentontwikkeling · zelfvertrouwen

Stichting

**Nederlands
Debat Instituut**

schooldebatteren.nl

Stichting Nederlands Debat Instituut

035 625 20 51

stichting@debatinstituut.nl

www.schooldebatteren.nl

KvK: 56978375

RSIN: 852387271